REAS BALEARS

BONES PRÀCTIQUES DE LES ORGANITZACIONS D'ECONOMIA SOLIDÀRIA DE LES ILLES BALEARS

Palma, desembre de 2009

Cofinançat per la Conselleria de Treball i Formació i pel Fons Social Europeu per mitjà del Programa Operatiu FSE de les Illes Balears 2007-2013 "INVERTIM EN EL TEU FUTUR"

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Treball i Formació
Direcció General de Responsabilitat Social Corporativa

Invertim en el teu futur
Unió Europea
Fons Social Europeu

Índex

1.- Presentació de REAS Balears 02

2.- Els valors de l'economia solidària 03

3.- Bones pràctiques de les organitzacions d'economia solidària 05

3.1.- Càritas Mallorca: Ciutadania i interculturalitat 06

3.2.- Ateneu Alcari: Implementació d'una metodologia innovadora d'inserció laboral 08

3.3.- Amadip-Esment: certificació ambiental i depuració d'aigües residuals 10

3.4.- Fundació Deixalles: Gestió de la diversitat 12

3.5.- Fundació Deixalles: Cooperació internacional 14

3.6.- Càritas Menorca: conservació de varietats tradicionals i inserció sociolaboral 16

3.7.- S'Altra Senalla: Xarxa de promoció de la compra pública ètica 18

3.8.- Ecoprest: Servei de missatgeria ràpida en bicicleta 20

3.9.- Candela Projectes Solidaris: Un Món TV 21

1.- Presentació de REAS Balears

La Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària de les Illes Balears (REAS Balears) és una associació sense ànim de lucre constituïda en 1998.

MISSIÓ

REAS Balears vol potenciar l'economia solidària com a un instrument que permet desenvolupar una societat més justa i sostenible, treballant per aquest objectiu des d'una òptica múltiple: l'econòmica, la social, l'ambiental i la cultural.

OBJECTIUS ESTRATÈGICS

- Potenciar, donar suport i coordinar les iniciatives d'economia alternativa i solidària. S'entén per economia alternativa i solidària aquella que és ecològicament sostenible, socialment equitativa i econòmicament viable. El seu objectiu és la creació de llocs de feina estables que siguin ecològicament acceptables i socialment útils en iniciatives econòmiques amb distintes formes jurídiques amb un funcionament democràtic i participatiu.
- Fomentar l'esperit emprenedor i la formació per a la gestió de l'economia solidària.
- Promoure la integració en el món laboral de persones socialment vulnerables.
- Promoure relacions comercials equitatives i solidàries, tant al nord com entre nord i sud, basades en la corresponsabilitat de productors i consumidors.
- Impulsar a la nostra societat un debat sobre les noves realitats econòmiques mitjançant l'intercanvi d'experiències, la formació, la coordinació amb xarxes d'àmbits territorials més amplis i la relació amb el context social en que es desenvolupen.
- Fomentar la cooperació internacional amb altres xarxes.
- Impulsar i formar part d'iniciatives o xarxes locals que promoguin la qüestió social.

REAS Balears pertany a *REAS Red de Redes de Economía Solidaria*, una xarxa de xarxes territorials i sectorials formada per més de 220 organitzacions amb presència a Aragó, Canàries, Castella i Lleó, Catalunya, Extremadura, Euskadi, Galícia, Illes Balears, La Rioja, Madrid i Navarra; i tres xarxes sectorials: RUFAS, sobre útils financers alternatius, AERESS, de recuperadors d'economia social i solidària, i Fiare, de banca ètica.

2.- Els Valors de l'economia solidària

Actualment, el fenomen de la globalització, entès com el conjunt de processos tecnològics, econòmics, socials i culturals que fan del nostre món una realitat més integrada i interdependent, està íntimament lligat a un determinat model polític i econòmic neoliberal; així com a uns models de vida basats en el consum desmesurat insostenible ambientalment. L'economia s'ha convertit en una finalitat en si mateixa, deslligada de consideracions ètiques i al marge de la satisfacció de les necessitats de totes les persones, el benestar de les comunitats i el desenvolupament humà sostenible del planeta.

En conseqüència, vivim en un món profundament injust i insostenible, un món on la discriminació entre persones, sexes, ètnies i pobles és creixent, on el control democràtic de les decisions o l'accés a les tecnologies, els coneixements o als serveis socials bàsics estan reservats a només una part de la població mundial. D'aquesta manera, la bretxa entre persones i pobles rics i empobrits continua creixent; i l'exclusió i precarietat amenacen, també a les societats desenvolupades, a amplis sectors socials, especialment dones, joves i persones majors.

L'economia solidària sorgeix de la necessitat de construir un nou model de societat i de redefinir el paper de l'economia. Aquesta necessitat sorgeix del progressiu deteriorament social, econòmic, laboral, humà, polític i ambiental de les societats actuals. Les principals conseqüències socials d'aquest deteriorament són l'increment de la pobresa i de les desigualtats, l'atur i l'exclusió.

L'economia solidària assumeix com a propis els principis de la carta "Emprendre per un món solidari". La carta, sorgida en 1997 en el si de diverses entitats que participaven en la Iniciativa de Recursos Humans "*Empleo-Horizon*" del Fons Social Europeu, pretén ser un instrument que aglutina les diferents iniciatives econòmiques fonamentades en principis socials i que contribueixen al desenvolupament d'una societat més justa i solidària. Els sis principis de la carta són:

- **Igualtat**
  Satisfer de manera equilibrada els interessos respectius de totes les persones protagonistes interessades per les activitats de l'empresa o organització. Els protagonistes són: persones treballadores, empresàries, sòcies, accionistes, clients, proveïdors, comunitat...).

- **Ocupació**
  L'objectiu és crear ocupacions estables i afavorir l'accés a persones desafavorides o poc qualificades.
  Assegurar a cada membre del personal condicions de feina i una remuneració digna, estimulant el seu desenvolupament personal i la presa de responsabilitats.

- **Medi ambient**
  Afavorir accions, productes i mètodes de producció no perjudicials per al medi ambient a curt i llarg termini.

- **Cooperació**
  Afavorir la cooperació front a la competència, dins i fora de l'organització.

- **Sense caràcter lucratiu**
  Les iniciatives solidàries no tindran per finalitat l'obtenció de beneficis, sinó la promoció humana i social, la qual cosa no vol dir que no sigui imprescindible equilibrar el compte d'ingressos i despeses, i fins i tot, si és possible, l'obtenció de beneficis.
  Ara bé, els possibles beneficis no se repartiran per a benefici particular, sinó que se reinvertiran en la societat mitjançant el suport a projectes socials, a noves iniciatives solidàries o a programes de cooperació al desenvolupament, entre altres.

- **Compromís amb l'entorn**
  Les iniciatives solidàries estaran plenament incardinades en l'entorn social en el que es desenvolupen, la qual cosa exigeix la cooperació amb altres organitzacions que fan front a diversos problemes del territori i la implicació en xarxes, com a únic camí per a que experiències solidàries concretes puguin generar un model socioeconòmic alternatiu.

3.- Bones pràctiques de les organitzacions d'economia solidària

Principi	Bones pràctiques
Igualtat	- Ciutadania i interculturalitat (Càritas Mallorca) - Gestió de la interculturalitat en el Servei de Gestió de Residus (Fundació Deixalles)
Ocupació	- Implementació d'una metodologia innovadora d'inserció laboral (Ateneu Alcari) - Gestió de la interculturalitat en el Servei de Gestió de Residus (Fundació Deixalles) - Conservació de les varietats tradicionals d'arbres fruiters de Menorca i inserció sociolaboral (Càritas Menorca)
Medi ambient	- Certificació ambiental i depuració d'aigües residuals (Amadip-Esment) - Conservació de les varietats tradicionals d'arbres fruiters de Menorca i inserció sociolaboral (Càritas Menorca) - Servei de missatgeria ràpida en bicicleta (Ecoprest)
Cooperació	- Ciutadania i interculturalitat (Càritas Mallorca) - Cooperació amb El Salvador i Veneçuela en l'àmbit dels residus (Fundació Deixalles) - Xarxa de promoció de la compra pública ètica (S'Altra Senalla)
Compromís amb l'entorn	- Conservació de les varietats tradicionals d'arbres fruiters de Menorca i inserció sociolaboral (Càritas Menorca) - Xarxa de promoció de la compra pública ètica (S'Altra Senalla) - Un Món TV (Candela Projectes Solidaris)

3.1.- Càritas Mallorca: Ciutadania i interculturalitat

TÍTOL	Ciutadania i interculturalitat.
ORGANITZACIONS QUE PARTICIPEN	- Càritas Diocesana de Mallorca Missió: promoure, orientar i coordinar l'acció de la caritat i la justícia social de l'Església de Mallorca, tenint una especial dedicació a l'atenció de les persones més vulnerables, empobrides i excloses.
SECTOR D'ACTIVITAT	Atenció a la població immigrant.
WEB ENTITATS	Càritas Mallorca: www.caritasmallorca.org
LLOC	Mallorca
DATA (si procedeix)	Des de 2005 fins a l'actualitat
TEMA	Accions de foment de la ciutadania i la interculturalitat amb població d'origen immigrant a Mallorca.
OBJECTIUS (EN RELACIÓ A LA CARTA SOLIDÀRIA)	Igualtat: accés a la ciutadania de la població d'origen immigrant. Cooperació: el projecte es desenvolupa amb la participació activa d'associacions i grups informals d'immigrants.
DESCRIPCIÓ	A través del projecte "Codesenvolupament i Migracions" posat en marxa per Càritas en 2005 amb el suport de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears, es treballen accions i eines per a que les persones d'origen immigrant puguin accedir als drets de ciutadania, i per a afavorir les relacions interculturals entre diferents col·lectius d'immigrants, i també entre aquests i la població autòctona. Les accions del projecte inclouen cursos de llengua i cultura, suport jurídic i acompanyament per a la tramitació de permisos, informació i assessorament sobre accés a recursos i serveis públics (empadronament, sistema sanitari, sistema educatiu, prestacions…) i sobre normes de convivència, acompanyament i suport a associacions d'immigrants, i creació d'espais d'encontre lúdics i de reflexió per afavorir els intercanvis culturals i coneixement mutu (dansa, acampades, visites, cuina…). El Racó dels pobles és l'espai físic creat per donar visibilitat al projecte, i està disponible per a reunions d'associacions d'immigrants i activitats interculturals. Finalment, el projecte també inclou accions de sensibilització en matèria d'interculturalitat dirigides a la població autòctona (xerrades en centres d'ensenyament, sessions formatives per a agents policials…).
RESULTATS	El projecte ha afavorit la creació de noves associacions d'immigrants, així com la consolidació d'algunes ja existents, a través d'accions formatives i suport a l'elaboració de projectes. S'han proporcionat canals de participació per a col·lectius d'immigrants. S'ha millorat l'accés de la població d'origen immigrant als serveis públics.

	S'han creat vincles de convivència entre diferents col·lectius d'immigrants. S'han realitzat accions de sensibilització dirigides a la població en general. S'han implicat associacions d'immigrants en l'elaboració de projectes de Codesenvolupament.
ANÀLISIS I AVALUACIÓ	Els col·lectius d'immigrants han pogut participar en l'avaluació d'activitats. L'increment en el nombre d'usuaris ha posat de manifest la satisfacció dels mateixos, i ha obligat a redissenyar accions. S'ha constatat la dificultat per implicar a la població autòctona.
LLIÇONS PER A APRENDRE	S'han constatat les dificultats per implicar a la població autòctona en activitats interculturals. S'ha constatat la importància de l'acollida i de la motivació i la proximitat per a treballar amb col·lectius d'immigrants, així com la importància de crear espais de trobada. S'ha posat de manifest la importància dels grups informals i els lideratges naturals, front a l'associacionisme formal, entre col·lectius d'immigrants.
CONTACTE	Bàrbara Picornell c/ Seminari, 4 – 07001 Palma Tel. 971717289/690817086 e-mail: caritas@caritasmallorca.org

3.2.- Ateneu Alcari: Implementació d'una metodologia innovadora d'inserció laboral

TÍTOL	Implementació d'una metodologia innovadora d'inserció laboral.
ORGANITZACIONS QUE PARTICIPEN	- Associació Ateneu Alcari, Mallorca. Missió: treballar per la inclusió sociolaboral de dones i joves, i pel desenvolupament socioeducatiu de població infantil en situació de vulnerabilitat. - Fundació SURT. Missió: facilitar el procés d'incorporació de les dones al mercat de treball, especialment aquelles que, per situació social, cultural o personal, se troben en situació de major vulnerabilitat.
SECTOR D'ACTIVITAT	Inserció sociolaboral de col·lectius vulnerables.
WEB ENTITATS	Ateneu Alcari: www.ateneualcari.org Surt: www.surt.org
LLOC	Mallorca
DATA (si procedeix)	Desembre de 2007 - setembre de 2009
TEMA	Implementació de la metodologia de competències aplicada a dones i joves amb dificultats d'accés al mercat laboral.
OBJECTIUS (EN RELACIÓ A LA CARTA SOLIDÀRIA)	Ocupació. Amb la metodologia per competències es persegueix millorar les competències tècniques, de base i transversals exigides en cada lloc de treball per afavorir l'accés, la millora i el manteniment d'un lloc de treball per a les dones i joves en situació de vulnerabilitat.
DESCRIPCIÓ	Mitjançant una assistència tècnica amb Surt, Ateneu Alcari ha implantat amb el suport del SOIB una nova metodologia de treball en els seus equips i projectes d'inserció: la metodologia per competències. Aquesta metodologia entén el procés d'inserció com el recorregut que fa la persona per millorar la seva ocupabilitat mitjançant el desenvolupament de competència professional amb la finalitat d'assolir l'objectiu d'inserció que s'hagi marcat. Per a que el procés d'inserció que realitzi una persona respongui realment a les seves motivacions, aquest s'ha d'ajustar als seus interessos, a la seva situació de partida, a l'objectiu que es pretén assolir, als recursos i competències de que disposa i als que ha de desenvolupar. En definitiva, ha de partir i tenir sentit per a cada persona, i s'ha de convertir en el seu projecte. Se pretén evitar l'estandardització del procés d'inserció assegurant mitjançant el projecte professional de cada dona que siguin elles les que protagonitzin els seus propis processos. El contingut tècnic es basa en 3 pilars: l'orientació (competències, projecte professional i ocupabilitat), l'acció tutorial (recursos i estratègies i domini de les eines) i la intermediació amb el món empresarial.
RESULTATS	Tot i que no s'ha finalitzat l'experiència, l'equip ha adoptat

	la metodologia i treballen amb aquesta en projectes d'inserció per a dones i joves.
ANÀLISIS I AVALUACIÓ	El procés d'implantació d'una nova metodologia de treball provoca resistències al canvi i requereix d'una revisió exhaustiva de procediments i eines a través de sesiones presencials i treball on line amb l'assessora externa, així com reunions dels equips de treball.
LLIÇONS PER A APRENDRE	L'assistència tècnica s'ha plantejat amb una entitat no lucrativa amb una missió semblant i una experiència contrastada. La metodologia posa de manifest que el paper protagonista en un procés d'inserció ho té la persona i no el/la tècnic/a d'inserció. La implantació d'una nova metodologia ha provocat resistències al canvi: entre les més destacades està entendre que una les funcions principals del professional que es dedica a processos d'acompanyament a la inserció és la d'anàlisis tant de les necessitats de la persona com de les competències exigides pel mercat laboral per a cada lloc de treball.
CONTACTE	Pilar Ponce Can Martí Feliu, 4 baixos dreta - 07002 Palma 971700498 pponce@ateneualcari.org

3.3.- Amadip-Esment: certificació ambiental i depuració d'aigües residuals

TÍTOL	Certificació ambiental i depuració d'aigües residuals
ORGANITZACIONS QUE PARTICIPEN	- Amadip-Esment Missió: Que les persones amb discapacitat intel·lectual i les seves famílies gaudeixin i millorin la seva qualitat de vida i disposin de les mateixes oportunitats que tots els ciutadans.
SECTOR D'ACTIVITAT	Centre Especial d'Ocupació amb activitats comercials en els següents àmbits: - Impremta - Agricultura ecològica - Neteja d'espais i equipaments - Alimentació i restauració - Jardineria
WEB ENTITATS	www.amadipesment.org
LLOC	Palma de Mallorca
DATA (si procedeix)	Des de 2008 fins a la actualitat
TEMA	Certificació ambiental ISO 14000 i construcció d'una depuradora per a les instal·lacions centrals.
OBJECTIUS (EN RELACIÓ A LA CARTA SOLIDÀRIA)	Medi ambient: reducció de l'impacte ambiental de l'activitat.
DESCRIPCIÓ	En 2008 s'inicià la implantació en l'organització de la certificació ambiental ISO 14000. En una primera fase s'ha vetllat pel compliment estricte de la normativa ambiental d'aplicació, i s'ha establert una anàlisis input-output de tota l'energia i materials utilitzats i dels residus i efluvis produïts a fi de racionalitzar consums, instal·lant per això mesuradors de control dels consums d'energia i agua en tots els punts de consum. Les instal·lacions centrals ja es varen construir i equipar amb criteris d'alta eficiència, però es pretén implantar les millores en tota l'organització. En una segona fase s'estan analitzant els elements crítics, tant de les matèries primeres com dels productes, a fi de poder establir mesures de reducció i substitució. En l'àmbit de la gestió del cicle de l'aigua, s'ha construït amb el suport de la Conselleria de Medi Ambient una depuradora pròpia en les instal·lacions centrals, capaç de tractar les aigües residuals d'una població equivalent de 400 persones minimitzant l'ús d'espai i la despesa energètica. La depuradora és de caràcter experimental, i s'ha dissenyat en col·laboració amb científics de la Universitat de les Illes Balears (UIB), i permet usar els efluents tractats en reg de jardins. A causa del seu caràcter experimental, està previst utilitzar la depuradora per a activitats educatives i visites escolares, com a exemple de cicle tancat de l'aigua. També es contemplen actuacions de gestió de residus i

	d'implicació de tot el personal de l'organització.
RESULTATS	S'han identificat els consums d'energia i aigua en tots els punts de consum. S'han identificat els elements crítics utilitzats en els processos de producció. La construcció de la depuradora ha suposat un important estalvi de costos econòmics i ambientals: - Econòmics perquè s'ha evitat tenir que contractar dos viatges de camió diaris per buidar l'antiga fosa sèptica. - Ambientals perquè s'ha reduït l'extracció d'aigües subterrànies per a reg de jardins i s'ha reduït a zero els efluents líquids generats.
ANÀLISIS I AVALUACIÓ	El cicle d'avaluació de les mesures de millora previstes en la ISO 14000 encara no s'ha tancat. La depuradora disposa d'una anàlisis de qualitat dels efluents propi i extern, el qual permet vetllar pel seu correcte funcionament.
LLIÇONS PER A APRENDRE	S'ha creat un punt de referència en sistemes de llacunatge minimitzant l'espai requerit, ja que els requeriments d'espai són el principal factor limitant en els sistemes de depuració autònoms. També s'ha aconseguit que el procés de depuració no generi problemes de males olors, i que la qualitat de l'efluent generat faci possible la seva reutilització.
CONTACTE	Guillem Porcel c/ d'en Bosc, 1 – 07002 Palma Tel. 971711627 e-mail: gporcel@amadip.es

3.4.- Fundació Deixalles: Gestió de la diversitat

TÍTOL	Gestió de la interculturalitat en el Servei de Gestió de Residus de la Fundació Deixalles
ORGANITZACIONS QUE PARTICIPEN	- Fundació Deixalles, Illes Balears. Missió: afavorir la inserció sociolaboral de persones en situació o risc d'exclusió mitjançant activitats relacionades amb els residus i el medi ambient. Tant per a la derivació de demandants d'ocupació com per a les mesures de suport social es treballa en xarxa amb nombroses institucions públiques i entitats privades.
SECTOR D'ACTIVITAT	Inserció sociolaboral mitjançant activitats relacionades amb els residus i el medi ambient.
WEB ENTITATS	Fundació Deixalles: www.deixalles.org
LLOC	Palma, Bunyola, Santa Margalida, Inca, Calvià, Manacor, Llucmajor, Artà i Porreres (Mallorca)
DATA (si procedeix)	Des de 2005 fins a la actualitat
TEMA	Gestió de la diversitat cultural i lingüística del personal adscrit al Servei de Gestió de Residus de la Fundació Deixalles.
OBJECTIUS (EN RELACIÓ A LA CARTA SOLIDÀRIA)	- Igualtat, tenir en compte els interessos dels diferents protagonistes, en aquest cas els treballadors estrangers del Servei de Gestió de Residus de la Fundació Deixalles. - Ocupació: la gestió de la diversitat afavoreix la integració laboral, social i cultural dels treballadors d'origen immigrant.
DESCRIPCIÓ	En el marc del projecte de Codesenvolupament i Migracions, desenvolupat amb el suport de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Baleares, la Fundació Deixalles va posar en marxa en 2005 un programa de gestió de la diversitat cultural i lingüística en les plantes de tractament de residus integrades en el Servei de Gestió de Residus, on un 50% de la plantilla és d'origen immigrant, amb presència en 2008 de 22 nacionalitats. El programa inclou mesures laborals i suport social. Les mesures laborals a favor de la interculturalitat i gestió de la diversitat són: - Presentació en vídeo de les característiques del lloc de treball per a demandants d'ocupació. - Formació inicial en prevenció de riscs laborals amb pictogrames per salvar barreres lingüístiques. - Treballadors traductors que faciliten la comunicació i la transmissió d'informació. - Cartells visuals que expliquen els mètodes de treball. - Protocol de salut multilingüe. - Establiment de períodes de vacances que afavoreixin el contacte amb els familiars en els països d'origen. - Jornades de convivència intercultural, amb participació de les famílies. - Classes de reforç de castellà.

	- Planificació de les formacions amb mitjans audiovisuals per salvar les barreres lingüístiques. Mesures de suport social: en relació a alfabetització, addicions, salut mental, conflictes familiars, convivència quotidiana, conflictes de gènere, racisme, qüestions d'higiene, capacitat psicofísica, gestió de documentacions, projecte migratori, habitatge …
RESULTATS	En 2008 han ingressat en la borsa d'ocupació 730 persones, de les que el 70% són d'origen immigrant. D'aquestes, el 30% ha acabat treballant en les plantes de tractament de residus En 2008 s'ha realitzat 137 intervencions socials amb 47 treballadors (el 30% de la plantilla).
ANÀLISIS I AVALUACIÓ	Es realitza una avaluació contínua a través de les reunions setmanals de l'àrea social. També es realitzen avaluacions anuals per elaborar la memòria del projecte. Els formadors avaluen les sessions formatives. Els treballadors realitzen dos qüestionaris de satisfacció anuals.
LLIÇONS PER A APRENDRE	La gestió d'una plantilla amb un percentatge important de persones d'origen immigrant requereix de mesures específiques de gestió de la diversitat cultural. Especialment important és l'ús d'eines visuals i audiovisuals en relació a la prevenció de riscs i els mètodes de treball. Les accions formatives i de suport social se desenvolupen en xarxa, amb suport extern.
CONTACTE	José Luis Blasco c/ Music Baltasar Samper, 6-A – 07008 Palma 971706803 borsasgr@deixalles.org Vídeo en Youtube de una jornada intercultural: http://www.youtube.com/watch?v=hcqZvG6cmss

3.5.- Fundació Deixalles: Cooperació internacional

TÍTOL	Cooperació amb El Salvador i Veneçuela en l'àmbit dels residus
ORGANITZACIONS QUE PARTICIPEN	- Fundació Deixalles, Illes Balears. Missió: afavorir la inserció sociolaboral de persones en situació o risc d'exclusió mitjançant activitats relacionades amb els residus i el medi ambient. - *Equipo de Formación, Información y Publicaciones* (EFIP), Veneçuela. Missió: donar suport a l'enfortiment de l'organització dels sectors populars, potenciant la formació com a eina estratègica per avançar en el foment de la solidaritat, la cooperació, la democràcia, la justícia i la sostenibilitat com a valors essencials per a la transformació social. - *Proyectos Comunales de El Salvador* (PROCOMES), El Salvador. Missió: donar suport a processos organitzatius, econòmics, socials i de desenvolupament local en comunitats marginals.
SECTOR D'ACTIVITAT	Inserció sociolaboral mitjançant activitats relacionades amb els residus i el medi ambient.
WEB ENTITATS	Fundació Deixalles: www.deixalles.org EFIP: www.efip.org.ve PROCOMES: www.procomes.org
LLOC	Vargas i San Francisco (Veneçuela) El Salvador
DATA (si procedeix)	Veneçuela: des de 2001 fins a l'actualitat El Salvador: des de 1997 fins a l'actualitat
TEMA	Cooperació per a la millora en la gestió dels residus, així com en activitats de reutilització i reciclatge lligada a la inserció laboral de persones en situació de vulnerabilitat social.
OBJECTIUS (EN RELACIÓ A LA CARTA SOLIDÀRIA)	Cooperació
DESCRIPCIÓ	A través de les convocatòries per a projectes de cooperació de la Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears i dels Fons Mallorquí, Menorquí i Eivissenc de Solidaritat i Cooperació, la Fundació Deixalles, EFIP i PROCOMES han establert relacions de col·laboració en l'àmbit de la gestió dels residus. Ni EFIP ni PROCOMES tenien experiència prèvia en l'àmbit dels residus. Amb el suport de Deixalles, ambdues organitzacions han iniciat experiències de treball amb residus, especialment amb població juvenil, treballant la recollida selectiva de residus de productors singulars, així com accions de sensibilització per implicar la població en la millora en la gestió de residus. A El Salvador en concret s'ha realitzat un treball amb nins

	“pepenadores” que treballen en un abocador, a fi de dignificar la seva tasca fent que surti de l‘abocador i fent-la compatible amb la seva escolarització. També s’han realitzat tasques de formació i suport a la creació de microempreses en l’àmbit dels residus, així com sensibilització en l’àmbit educatiu, en col·laboració amb diferents administracions.
RESULTATS	En el cas de El Salvador, es va aconseguir clausurar l’abocador de Apopa, així com posar en marxa un centre de compostatge i crear microempreses de recollida i reciclatge de residus, afavorint la inserció de col·lectius vulnerables. També s’ha sensibilitzat a la població en relació als residus i s’ha aconseguit la implicació de diferents administracions. En el cas de Veneçuela, s’han creat dos centres de recollida i separació de residus a Vargas i San Francisco, afavorint la inserció de joves i dones. També s’ha implicat a la societat civil en tasques de sensibilització sobre residus a través dels consells comunals.
ANÀLISIS I AVALUACIÓ	A pesar de les seves dificultats administratives i de gestió, les convocatòries anuals de projectes de cooperació han afavorit els processos d’avaluació, a fi d’anar programant noves activitats en funció d’un pla global establert de mutu acord a mig i llarg termini.
LLIÇONS PER A APRENDRE	Per una banda, s’ha establert un model de transferència Nord-Sud d’experiències, coneixements i *how know*; en concret en l’àmbit dels residus. Per altra, les activitats econòmiques posades en marxa amb els projectes de cooperació contemplen la sostenibilitat dels projectes en el temps, ja que es cerca la seva autosuficiència econòmica a fi de garantir la seva continuïtat.
CONTACTE	Liliana Deamicis c/ Son Gibert, 8-A – 07008 Palma Tel. 971472565 e-mail: deixalle@reasnet.com http://www.deixalles.org/cooperacion-desenvolupament.php

3.6.- Càritas Menorca: conservació de varietats tradicionals i inserció sociolaboral

TÍTOL	Arbres d'Algendar, conservació de les varietats tradicionals d'arbres fruiters de Menorca i inserció sociolaboral
ORGANITZACIONS QUE PARTICIPEN	Càritas Diocesana de Menorca. Missió: Càritas Diocesana de Menorca és una entitat de l'Església que actua segon els valors cristians. La seva acció es desenvolupa amb complementarietat amb els serveis socials i de medi ambient de les administracions públiques; posant les persones, nins, dones, famílies, gent gran, en el centre de la seva acció, atenent-les en les seves situacions i d'acord amb les seves necessitats
SECTOR D'ACTIVITAT	Economia social: inserció sociolaboral mitjançant una activitat agroambiental de recuperació etnobotànica
WEB ENTITATS	www.caritasmenorca.org
LLOC	El projecte Arbres d'Algendar s'ubica principalment en un dels barrancs més importants de l'illa, el barranc d'Algendar (municipi de Ferreries). Forma part d'una Àrea Natural d'Especial Interès (ANEI), i està catalogat com Lloc d'Interès Comunitari (LIC) i Zona d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA). El projecte també disposa d'un viver de producció de planta situat a Ciutadella.
DATA (si procedeix)	Des de 2006 fins a l'actualitat
TEMA	Inserció socio-laboral de col·lectius en situació o risc d'exclusió social mitjançant una activitat ambiental com la recuperació etnobotànica de varietats tradicionals d'arbres fruiters de Menorca i recuperació del paisatge agrícola del barranc d'Algendar.
OBJECTIUS (EN RELACIÓ A LA CARTA SOLIDÀRIA)	Ocupació: inserció sociolaboral de col·lectius en risc d'exclusió social Medi ambient: conservació i recuperació d'un paisatge agrícola tradicional, fruit d'una interacció sostenible entre les persones i la naturalesa al llarg de segles. Compromís amb l'entorn: recuperació de varietats tradicionals d'arbres fruiters per promoure la seva conservació a llarg termini i afavorir així el seu cultiu en l'àmbit insular.
DESCRIPCIÓ	Davant la situació de progressiu abandonament de l'espai agrícola i de la necessitat de conservar les varietats de fruita tradicionals, es va optar per posar en marxa aquesta iniciativa, basada en dos grans actuacions: - La creació d'una col·lecció de varietats locals. La col·lecció de varietats és la principal font de material vegetal reproductor, i s'ha obtingut a través d'un procés de localització mitjançant entrevistes amb pagesos. En total s'han donat d'alta més d'un centenar de registres, sobretot de pereres, pomeres i figueres. - La creació d'un viver de producció de planta jove, perquè

	puguin ser adquirides per la població. El viver disposa de dues fases: reproducció, on es produeixen les primeres fases del cultiu (planters, esqueixos i empelts), i engreix de la planta en camps de cultiu al Barranc d'Algendar. En tot moment es procura que el procés de producció respecti les tècniques tradicionals i seguint criteris d'agricultura ecològica, ja que Càritas és membre de l'Associació de Productors d'Agricultura Ecològica de Menorca. Les dues actuacions funcionen com a tallers pre-laborals d'inserció sociolaboral de persones en risc d'exclusió social. El projecte també serveix per realitzar tasques de sensibilització ambiental emmarcades en el Programa Salut Jove, del Consell de Menorca, i en l'oferta educativa de l'Obra Social "Sa Nostra". A més de les visites guiades, s'han editat tres publicacions didàctiques sobre el projecte, i un DVD.
RESULTATS	Els resultats aconseguits han estat: - Actualment es disposa de quasi un centenar de varietats a la col·lecció. - En 2008 han passat pel taller pre-laboral un total de 9 usuaris. - En l'últim curs s'han produït visites educatives de 700 alumnes. - S'han editat tres quaderns de treball per als alumnes que participen en les visites. - S'ha editat el catàleg d'Arbres d'Algendar, per a consulta i difusió de les varietats locals de fruiters. - S'ha posat en marxa la web www.arbresalgendar.com. - S'ha editat un DVD de difusió. - S'ha signat un Acord de Pràctiques Agràries Sostenibles amb el GOB Menorca com a entitat de custòdia, en el marc dels acords de Custòdia del Territori.
ANÀLISIS I AVALUACIÓ	Es fa una avaluació anual tant dels tallers pre-laborals amb indicadors socials com de l'activitat de recuperació i reproducció de varietats locals.
LLIÇONS PER A APRENDRE	El projecte és un exemple de relació entre inserció sociolaboral i nous filons d'ocupació en l'àmbit del medi ambient. En la recol·lecció de material vegetal, és fonamental comptar amb la col·laboració de persones majors vinculades al camp.
CONTACTE	Esperanza Álvarez -Gemma Casas C/Sta. Eulàlia, 83, 07702 Maó 971361001 caritas@caritasmenorca.org www.arbresalgendar.com

3.7.- S'Altra Senalla: xarxa de promoció de la compra pública ètica

TÍTOL	Xarxa de promoció de la compra pública ètica
ORGANITZACIONS QUE PARTICIPEN	S'Altra Senalla Missió: difondre la idea i la pràctica del comerç just. Casal de la Pau-S'Altra Senalla Manacor Finestra al Sud REAS Balears Càritas Menorca Fundació Deixalles
SECTOR D'ACTIVITAT	Comerç just, consum responsable i clàusules socials.
WEB ENTITATS	S'Altra Senalla: www.saltrasenalla.org Casal de la Pau-S'Altra Senalla Manacor: http://saltrasenalla.org/spip/-Casal-de-la-Pau-Manacor- Finestra al Sud: http://saltrasenalla.org/spip/-Finestra-al-Sud-Inca- REAS Balears: www.economiasolidaria.org/redes/reas_balears Càritas Menorca: www.caritasmenorca.org Fundació Deixalles: www.deixalles.org
LLOC	Illes Balears (Mallorca, Menorca i Eivissa).
DATA (si procedeix)	Des de setembre de 2009.
TEMA	Promoció de la compra pública ètica i les clàusules socials en administracions públiques de les Illes Balears.
OBJECTIUS (EN RELACIÓ A LA CARTA SOLIDÀRIA)	Cooperació: entre diferents organitzacions per promoure projectes conjunts. Compromís amb l'entorn: implicació en el territori i participació en xarxes.
DESCRIPCIÓ	Un conjunt d'organitzacions de les Illes Balears desenvolupen sota la coordinació de S'Altra Senalla i amb el suport de l'Agència de Cooperació Internacional de la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració, un projecte de sensibilització sobre compra pública ètica (CPE). La CPE es basa en tres pilars: - La compra verda: minimització de l'impacte ambiental: reducció del consum de recursos i de la producció de residus i utilització d'alternatives amb productes reciclats o que provenen de recursos renovables. - La compra social: foment de la inserció sociolaboral de persones amb discapacitat o en risc d'exclusió social, qualitat de l'ocupació, perspectiva de gènere... - La compra ètica: garantia de condicions dignes en tota la cadena de producció i subministrament, sobretot a països del Sud. Suport a les alternatives de comerç just.

	El projecte està adreçat sobretot a administracions públiques de les Illes Balears, però també es dirigeix al món empresarial i al teixit associatiu, els quals es poden implicar en la CPE ja sigui com a proveïdors, ja sigui com a consumidors responsables. Les actuacions contemplen la posada en marxa d'un servei d'assessorament especialitzat en matèria de compra pública ètica, així com l'elaboració de materials diversos.
RESULTATS	S'ha establert contactes amb tots els ajuntaments de Mallorca, Menorca i Eivissa, amb tots els departaments dels Consells Insulars de Mallorca, Menorca i Eivissa i amb totes les conselleries del Govern. Els resultat d'aquests contactes es veurà en els propers mesos.
ANÀLISIS I AVALUACIÓ	El projecte contempla la seva avaluació amb indicadors de procés (activitats realitzades) i de resultats (actuacions de CPE generades arrel del projecte).
LLIÇONS PER A APRENDRE	Necessitat de treballar en xarxa per rendibilitzar recursos i no duplicar esforços.
CONTACTE	Mallorca: ✓ REAS Balears (Jordi López): 971706005/663176851, reasbalears@reasnet.com ✓ S'Altra Senalla (Cati Pons): 971291231/671459357, cpesenalla@pangea.org ✓ Finestra al Sud (Bàrbara Aloy): 971884006, cpe@finestralsud.org ✓ Casal de la Pau - S'Altra Senalla Manacor (Maria Nadal): 971559378, cpesenallamanacor@gmail.com Menorca: ✓ Càritas (Begoña Tomas): 971367334/660991954, cpe@caritasmenorca.org Eivissa: ✓ Fundació Deixalles (Graciela Valín): 971303746/650870078, botiga@botigasolidaria.com

3.8.- Ecoprest: servei de missatgeria ràpida en bicicleta

TÍTOL	Servei de missatgeria ràpida en bicicleta
ORGANITZACIONS QUE PARTICIPEN	Ecoprest SLL Missió: oferir un servei de missatgeria ràpida en bicicleta.
SECTOR D'ACTIVITAT	Serveis de missatgeria.
WEB ENTITATS	Ecoprest: www.ecoprest.com
LLOC	Mallorca
DATA (si procedeix)	Des de 1996.
TEMA	Servei de missatgeria ràpida en bicicleta.
OBJECTIUS (EN RELACIÓ A LA CARTA SOLIDÀRIA)	Medi ambient: reducció de l'impacte ambiental de l'activitat de missatgeria i aposta per l'ús de la bicicleta a la ciutat.
DESCRIPCIÓ	Ecoprest és una societat limitada laboral que ofereix l'únic servei de missatgeria ràpida en bicicleta que existeix a Mallorca. La distribució en bicicleta dins del casc urbà de Palma permet treballar amb rapidesa i eficàcia, i ofereix a les empreses la possibilitat de reduir les emissions de CO_2 que contribueix al canvi climàtic, generades per la seva activitat.
RESULTATS	
ANÀLISIS I AVALUACIÓ	
LLIÇONS PER A APRENDRE	La contractació de serveis de missatgeria en bicicleta és una eina per reduir la contribució d'una activitat empresarial al canvi climàtic.
CONTACTE	Julio Gastaca Pl. Serralta, 12, baixos 07013 Palma Tel. 971718199 contacto@ecoprest.com

3.9.- Candela Projectes Solidaris: Un Món TV

TÍTOL	Un Món TV
ORGANITZACIONS QUE PARTICIPEN	Candela Projectes Solidaris Col·laboració i coordinació conjunta amb l'Associació Barri TV, l'Associació Llevant (de dones immigrants a Manacor), el Centre Cultural Sa Congregació de Sa Pobla, i Naüm projecte socioeducatiu. Missió: El projecte consisteix en un nou format de tallers de vídeo i edició en què un dels objectius principals és donar a conèixer la nova realitat i diversitat cultural que està vivint les nostres illes. Això es fa a partir del taller de vídeo amb la temàtica especifica que pateix l'immigrant o l'adolescent que viu a una barriada amb conflictes racials.
SECTOR D'ACTIVITAT	Projectes de sensibilització i cooperació internacional.
WEB ENTITATS	www.unmon.tv www.barri.tv
LLOC	Mallorca
DATA	Des de novembre de 2009
TEMA	Participació de les persones migrades, convidant a residents a compartir les diferents realitats que viuen cada una de les seves comunitats, i també a adolescents en les seves situacions d'exclusió social.
OBJECTIUS (EN RELACIÓ A LA CARTA SOLIDÀRIA)	Compromís amb l'entorn: mitjançant l'audiovisual, integrar, promoure I fomentar el coneixement de les diferents realitats socials a Mallorca; i donar suport a projectes d'empoderament comunitari.
DESCRIPCIÓ	UnMóN.Tv és un projecte que evoluciona del presentat a l'anterior convocatòria de sensibilització de l'Agència de Cooperació Internacional de les Illes Balears (al 2008 el projecte es deia "Mostra de Cinema i Documental de les Migracions"). És una triple proposta que va unes passes més enllà del projecte inicial de Barri.tv. UnMóN.Tv té la ferma intenció de donar a conèixer la diversitat cultural I social a les nostres illes de la mà dels seus protagonistes i mitjançant el llenguatge audiovisual i les noves tecnologies. El projecte pretén: - donar formació (amb 3 tallers). - possibilitar l'intercanvi entre realitzadors professionals, amateurs, veïns i entitats públiques i privades. - fomentar l'ús de les noves tecnologies com a eina de comunicació (mitjançant la creació d'una web que recolliria les peces audiovisuals gravades). - contribuir en el coneixement del conflictes barrials com el racisme, la violència, la integració, la situació laboral, i altres en els que conviu l'immigrant i el

	resident. Als tallers es convida als immigrants i als joves de diferents indrets de Mallorca a participar en aquests nous espais de discussió i difusió. En aquests tallers es formarà i aproparà als mitjans audiovisuals i al món web, per a que aportin la seva veu, les seves reflexions i el seu talent a la nova realitat migratòria i social de les Illes Balears. En la segona fase es desenvoluparà l'actual web, afegint els continguts dels tallers. Esdevindrà un espai virtual on totes les persones i entitats que vulguin es puguin descarregar els documentals de manera que el ressò del projecte no estigui limitat a uns dies ni a un espai.
RESULTATS	Els resultats dels tallers es veurà en els propers mesos (el projecte acaba el mes d'agost de 2010).
ANÀLISIS I AVALUACIÓ	Des de Candela Projecte Solidaris, es crearà una comissió específica i independent a la de coordinació que realitzarà el seguiment i control del projecte. L'avaluació es durà a terme per les dues comissions. També en acabar cada una de les activitats es passarà un qüestionari als participants.
LLIÇONS PER A APRENDRE	Donar la paraula i el protagonisme a la població beneficiària com a vertader canvi de la seva situació social.
CONTACTE	Mercedes Mariani Susini C/ Nuestra Señora de Lourdes, 1-4r Palma de Mallorca Telf.i fax: 971 453 658 candelaprojectesolidaris@yahoo.es / info@candelaprojectesolidaris.org

REAS BALEARS
Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària
Plaça Fèlix Rodríguez de la Fuente, s/n – 07009 Palma
Tel 971706005 – fax 971473083
reasbalears@reasnet.com - www.economiasolidaria.org/reasbalears